

JENARO TALENS

LLOCS

Edició de Susana Díaz

2006

ELS PLECS DEL MAGNÀNIM

Col·lecció dirigida per Ricardo Bellveser

114

Traduït del castellà per
Emili Casanova

© Jenaro Talens, 2006

© De la present edició:
Institució Alfons el Magnànim
Diputació de València, 2006
Corona, 36
46003 València

iam@alfonselmagnanim.com
www.alfonselmagnanim.com

Dibuix de Jenaro Talens per a la coberta
i lletra capitular de Juan Ramos

Depòsit Legal: V-1562-2006
Impremta Lluís Palacios, Sueca

Cada lloc és una fissura de temps

Tendremos que aprender que el tiempo no conoce
fidelidad sino aventura
Jenaro Talens, *Cómplice del alba*

Generalment sol acceptar-se la idea que, en bona manera, les nostres lectures són producte de l'evocació, entesa com a reminiscència. Llegim des del que som i el que som afona les seues arrels en allò que hem sigut. Un poema, de vegades, fins i tot un sol vers, avalua en la nostra rutina dies, sons, canvis de llum. El mur de silenci que separa la lletra escrita del cúmul de les nostres experiències vitals esdevé aleshores llindar i trobada: apropiació lectora. Passat i present s'inscriuen ací com a coordenades linealment successives del nostre temps de vida, garants cronològics d'allò que, assumit en la unitat d'un «jo», coneixem com a identitat.

Poquíssimes poètiques han sabut apartar-se d'este vell i confortable llit de riu temporal de la unitat per a fer de cada traç de tinta un signe de dispersió on poder renonèixer-nos. Des de la consciència d'un temps vital entés com a teixit de multiplicitats en constant mutació present, la producció de Jenaro Talens tal volta siga, en el panorama contemporani espanyol, la més rica i suggestiva d'eixe reduït grup. La lògica de lectura a la qual ens inviten els seus poemes fa de l'evocació com a reminiscència un impossible. Allò que som no respon al criteri d'unitat i successió, sinó al d'identitat com a entrecreuaments d'esdevenirs: les fotografies de la nostra memòria ja no mostren el perfil d'una imatge, sinó les interseccions d'un *continuum* de desplaçaments. Per utilitzar una imatge tan plàstica com precisa, podria dir-se que les sendes del jo líric talensià responen a aquell moviment que es donava *entre* la vespa i l'orquídia de Deleuze i Guattari: insecte i flor delineaven

els seus contorns en eixa intersecció, un *entre* que no pertanyia ni a un ni a l'altre i que, no obstant, construïa cada u d'ells. Així, els nostres records no s'instal·lessin successivament en el present, reconstruint un passat, sinó que pertanyen a un esgotament transversal en el temps obert d'una disseminació d'espais des dels quals la veu lírica que ens parla canvia a cada pas els seus contorns i el seu so és el de la petjada del seu simple trànsit.

Som, doncs, davant d'una nova articulació de la subjectivitat que, tanmateix, no recrea noves globalitats (a la manera d'un jo poètic que es dissolguera per a reinstaurar-se en una espècie de Subjecte-Món) sinó que fa del punt de fuga el seu mode de relació amb el món que l'envolta. Si és cert, com deia Beckett, que és impossible no dir "jo", l'obra poètica talensiana s'instal·la en eixa impossibilitat i la convertix en fissura de temps, tot desplaçant el pronom i la seua unitària successivitat lineal a una permanent dispersió dels límits, des de la certesa que el seu temps vital es teixix en la seua pròpia multiplicitat consubstancial.

El conjunt de poemes que componen *Llocs* vol donar compte d'eixe moviment d'escriptura, articulant una mirada simultània sobre més de trenta anys de pràctica poètica. El lector no trobarà ordenació cronològica ni temàtica, sinó només una proposta de sentit des de la qual assumir que el temps que som no sap de fidelitats sinó de permanent aventura.

Madrid, primavera de 2004
SUSANA DÍAZ

Envoi

Sorgixes d'un cel antic,
de la frescor crispada
amb què la neu sobtada assota la ciutat.
Et cobrix un halo, com en una foto
en la qual s'ha perdut el clarobscur
i els contorns, i tan sols el fred
et reconforta i t'arrecera.
Sobre la cartolina
els meus dits acaronen el que intuïxen de tu
i s'aturen, impacients, com qui espera
que s'òbriga una porta
i l'inviten a entrar.

Com on per què

Desafiar la ventada amb el tors nu
davall els cedres en el tossal
mentre les meues fulles cauen.
Sent fum de teuladins anunciant pluja
la refilada dels vents de tardor.
El llit de riu abandonat ja oblidà el costum
de tornar imatges. Un riu
on el sol que colpeja les pomeres
s'esquerda i mor. Són paraules
que algú va anomenar el silenci de la saviesa
gestos simples de ningú. Què volgueren dir?

Èxtasi en Berceo

I

Les petjades encara perduren
en l'aire d'octubre.
Segles i somnis i memòria en ruïnes.
Velles històries de fantasmes
al calor del foc.
El temps és hui el seu sol pelegrí.
On trobar refugi
dels rigors de l'hivern,
si no hi ha llenya encesa sota gleves de sutja,
ni certesa del miracle?

II

L'autobús avança pel pla.
Al fons del camí està l'atzar.
Un plovisqueig escàs
dividix en dos la boira.
I he mig aclucat els ulls.
Escolte la dringadissa de les gotes sobre els vidres.
Este temps (em dic) m'és alié,
però ¿és alié de veres? ¿Podria
ser diferent de qui sóc
en un altre espai? Mire
en la nit propera que m'acull
passar els núvols
sobre el meu
silenci.

Llac en repòs

Quant desficiós neguit perquirir en els llibres, ancorar-ne en el desxiframent de la secreta llei. Els ulls ja no es reconeixen en sa coloració, la irifectura oficial de so, i en avantar la mà el seu misteri (el tacte és qui ens pensa) la pàgina anella la seua arrel en la retina òssia.

Aprenentatge rude, com un silenci fet visible amb dificultat extrema.

És fosc este anodí tros de paper. I mentre sobre tu, que l'enfrontes, descendix l'atzar presumible d'un matí, contemples a través dels vidres la verdor de la nit que acaba, verdor que et penetra, que nega les teus dues mans, i l'obscur paper, i un llibre no llegit, que eres tu mentre mires com la seua llum inventa el teu alfabet.

Contra la nostàlgia del sentit

S'ha alçat de la seua taula.
S'ha acostat amb lentitud cap a la prestatgeria.
Llambrega els volums en desorde sense prestar atenció.
Un de llom en pell amb els noms gravats
—incrustació en or— li recorda
no sap què, potser uns versos, alguna llàgrima
descrita per sorpresa i a traïció, confusa-
ment s'excita, no comprén,
s'assenta de nou, s'alça, es dirigix a la
pissarra exposada en la paret contigua,
esborra amb fúria la pissarra.
Indiferent mira allò que queda.

Els límits de la memòria

Eixes columnes grises
que estintolen el cel de novembre.
La claredat que s'enderroca sobre les teulades.
Un fred quasi blau arrapa els vidres.
És un fred sense núvols,
sense una altra pell que el roig dels arbres.
L'olor impensable de la seua nuesa.
S'ou una remor d'esmerles que emigraren,
l'espessor d'un temps cada vegada més dèbil,
com una imatge que s'apaga.
Tocar un rostre. La seua respiració.
Anar pautant el silenci,
un silenci que canvia cada dia.
En la ciutat comença a trencar l'alba.

Cos sense atributs

arribar a ser qui sóc
en aquest territori on l'exili és ja natura
i la passió no ateny sols ruïna
ens recomposa ens autodestruïx
amb voluntat de canvi una fissura
que disgregue les formes el seu sentit
en la memòria no verificable
d'esta fuga
o desig

Noms cremats pel sol

La memòria. Els ulls. Els noms plens d'arrels.
Una ciutat fantasma feta d'argila.
Mire eixe buit immens on vaig ser: els altres,
en nits llargues com el meu desig.
La llum em pensa. Escolte
com el teu cos embasta els vespres
en esta claredat acabada de ploure
i es para en la pedra. Ah, si anunciara
la refiladissa del sol i l'aigua immòbil.
Sents? La nit parla
i un aire creix sobre el promontori
que formen les meus dues mans sobre tu.
Demà parlarem d'inventar el temps,
obrir les seues portes a la llum
perquè en este cel que s'ensorra
cresquen de nou noms com a fruites,
una llavoreta de conciliació.

Ella, és a dir, allò altre

L'escena, tu i un arbre que no existix,
una vella de negre, que torna del mercat,
La història interminable del serial de les cinc,
quant assumisc en negar-me sense melangia
d'esquenes a un principi (no a un origen) que
hui em definix i em dóna nom, jo,
el barri gris al peu del tossal,
diferent a tots els sols que mai no coneguí.

Julia Traducta (I)

Tarifa, antigament anomenada pels
romans Julia Traducta...

Una ciutat petita vora l'oceà
Un oceà que brama entorn del món
Que lluita per les platges rega la mar interior
Pare d'una mar antiga
Que també els antics anomenaren el mar nostre
Conten que més enllà d'estes columnes
S'obri com una nit un abisme sense límits
Una mar feta de llum inacabable
On ningú s'atreix a introduir les seues naus
Perquè un mantell fosc cobrix el cel
Una boira perenne difumina les seus aigües
I nuvolots densos omplin de dol el dia.

Suposem
Esta ciutat xicoteta vora l'oceà
I algú que va a la dula pels seus carrers
Què importa quant haja fet
Per no existir en els espenyadors
D'un espai indecís
La memòria del qual no em pertany
Ací només s'invoca per associacions
Mentre que els llacs perden el seu color
I tu davall dels marbres
Inventes un altre nom per a la bogeria.

Monestir de Yuso

Escriure en tenebres és un mester feixuc.
El pelegrí mai no mira arrere.
Sap que el dia és curt i que el camí
haurà de vesprejar. Pels recolzes
sent la verdor de la vall. Nits hi hagué
en què altres ulls, amb igual desig,
sota la mateixa lluna, i un aroma
idèntic de vinyes i ametlers sense fi
buscaren veure l'ombra que dormisqueja
rere d'una mateixa obscuritat. Descansa
el seu cos damunt d'un tronc. Ja no fa mal.
Segles d'una mateixa amor que no transcorre
són tot el seu equipatge. Sap que
la passió de viure forada el cel.

Hotel Cóndor

Els ornaments del cel són la teua història: regixen la llum visible i la invisible, signes externs de la cruïlla en què s'assenta, sense que ho percebes, el rostre múltiple del cor.

Mires la força externa amb què la glicina es dreça amb orgull, tot acceptant els límits que imposa la fragilitat i així saluda el sol que és el seu aliment i li oferix el seu suport, el fruit ja madur de la seua constància i de la seua obstinació.

Llàgrima entre dit i dit

L'esforç de l'ocell per desxifrar les claus de la claredat. Les seues ales mostren la tremolor del dia que comença, acostumades al silenci i a la foscor. De nit, en la calor amiga del fullatge, en el jardí que observe des de la meua finestra, cobrixen els seus ulls i el rellent es referma com un pètal sobre l'esbalaïment incrèdul del bec.

Muntatge paral·lel

El seu amor és un secret que no coneix ningú.
Ella cus, assegurada vora la ximenera.
Ell s'acosta a la casa. És mitjanit.
Sap que ella no dorm encara:
s'ou el so al poc
de la cistella de costura
en caure a la terra

Banyista sobre la roca

No és més que aigua, però, si es
mira amb atenció, és aire i té fred i
ella pareix no comprendre la fragilitat
d'este verdet on el color s'ascla
humil i a poc a poc, sense estrèpit, li
torna l'esquena al sol, gaudix l'escuma i no
dubta que és cos, potestat i creix,
creix en l'aigua que ja és aire quan
la mar s'adorma davall la seua pestanya.

Finisterre

Cap al final, els cants de sirena,
eixa altra forma del silenci, el sol de
la seua joventut, que no em reconeix,
(tal volta així la mort puga veure'm la cara)
el camí de pedra vora el penya-segat,
la barca que travessa la badia,
este mar que es fa fosc de llum gris i gavines.

Reprise

2ª anunciació

I digué l'àngel a Onan,
“prén esta agulla i embasta't
en l'ull la colobra
que com venen, se'n van
goig i desig”. I el bla-
net zèfir es menejava
com un sospir. No hi havia
cap déu en qui creure,
només el mer esdevenir
del temps, i la llum del dia.

Oració al Grand Canyon

Els ulls grans de la nit
s'han obert de sobte quan ningú ens veu.
Som allò que persisteix d'un futur
les portes tancades del qual que ni un llamp il·lumina
anunciaven tempesta. En el desert,
tot sols els cactus i l'arena
que el vent sacseja al voltant. Al fons,
vora els roquissars
l'ombra d'un genet solitari,
Rabosa o serp, o àguila
de la pell clapejada.

Ara que la teua grandesa
cobrix el nostre silenci per primera vegada,
torna'ns agredolços com la teua memòria,
deu del just equilibri,
mort blava,
migdia.

Allò real i allò que veig

Per les planúries de l'insomni fluïxen
rius d'ombra, recurrències, dies.
Curt és el temps i dubte,
llarg l'espurneig de la flama,
regne d'illes que no pesen,
pluges immenses com el seu murmuri.
Per mínims graons puja a l'aire
una hedra de llum ja corcada.
Fill del tacte, el somni no són ales
sinó arrel de ¿on?

Zoey

Founderous wilding weeds endear paradise
Louis Zukofsky

Els impactes de llum no són el dia,
encara que canten la vida que no sé
i hi haja un sol tant estrany
que aspire a ser-ho sense paraules, sense
vells noms, sense fúria, sense misteri,
eixe albor de la mort on s'assenta la mar.
Jo ja no jugue amb la llum. No va voler
saber de les meues arrels, de les sensacions
que em bressolaren, les que observe en tu,
sumida, com estàs, en l'instant
fràgil d'una infantesa que una vegada fou el meu regne.
En allò més fondo de la seua plenitud
hi ha un candor que inventa migdies
amb el fluir concret de les hores:
un món fet de coses que es donen i perduren
transmetent el seu flux volva a volva.
Mentriamentres, el temps (que no es repetix)
em circumda. Heus-me ací. Ja no podria
obrir les meus portes al teu trenc d'alba,
però la nit ha sigut el meu habitacle,
i encara puc percebre, sense el seu desassossec,
eixe al·livió d'estreles i d'aurores en flor
que reclamen la seua quota de ros.
Si sobri vaig ser, el teu somni s'ha venjat
del meu silenci, en esta petxina
on reposa el riu que ens porta.
Deixem que la seua claredat dissolga el meu costum.
No intentaré tan sols comprendre.
Un arbre no comprén el vent que el visita.

Mirant unes fotografies

Only when the clock stops does time come to life

W. Faulkner

De la meua inconstància abaixe a tu,
igual que qui s'endinsa per un prat
amb una llibertat no del tot insumissa.
Una implacable duració colpeja
el rostre d'estes hores que no reconec
perquè travessaren sobre mi sense veure't,
sense comprendre ni dissipar-me, només
amb la nua tossuderia d'un aire desolat.
Et mire caminar cap a la meua llunyania. Sóc ja vell
per a uns ulls que encara esperen. Véns,
fràgil com la pluja, entre les coses
que la rutina implanta entre els dos. Voldries
ser com tu imagines que jo sóc.
Se me n'han anat els anys. Si saberes
amb quina avidesa m'acoste a la teua tendresa. Fluïsc
entre llibres estranys i llocs sense sol,
poblant el seu silenci amb paraules
que no m'impliquen ni em diuen, només
són un mer refugi
mal que per a tu arriben encara
embolicades en l'aura d'un misteri,
d'eixe misteri absurd pel qual vaig perdre
veure ta infantesa creixent-me, fill meu.

Sacratif

¿Per què, dius,
els rius i la nit
trien el seu camí,
però no el seu cabal ?
Fou l'exili de tu
qui em va donar nom.
En un mar em nasqueren,
torne al mar.

Abril

Aquest blau que ens cobrix no és el cel
sinó un efecte de la llum. Desplega
una estranya quietud, la de qui mor
sobre les restes d'un hivern en flames.
No pogueres evitar que el flux dels anys
fonera cos i desmemòria. Acosta't, ¿no veus
que sóc l'ombra i el seu recer, que
el somni dolç on et dissolc és teu
i no amenaça de tornar-hi ? Inventam,
semblam en un jardí que no acabe.
Sóc, com les meues paraules, només una au de pas.
¿Què sap l'oroneta de l'insomni del mussol?
¿Potser que no s'apague amb el trenc de l'alba?

Còmplice de l'alba

El foc del teu cos em desarma,
sap on és el sol que no acaba.
Immune a la tenebra, mira'l, com fluïx,
com invoca una mort que no és mort
sinó fulgor. Tu, còmplice de l'alba,
dis-me ara, quan la tardor comença a florir,
per què desembre oblida el foc impetuós,
l'olor dels gestos que l'avidesa esmentava sols per a mi,
i és només un fred opac
on el color del temps s'escampa
amb una bonior d'immobilitat.
Escolte el seu silenci sense rancor,
eixa lleugera brisa amb la qual assota el meu rostre.
Haurem d'aprendre que el temps no coneix
fidelitat sinó aventura.
És un dolç exercici, com respirar.
Igual que aquelles llàgrimes esborrades entre gotes
[de pluja,
el temps, amor, ens féu tan distints i iguals
que ser tu i jo no importa massa.
Un al costat de l'altre
tal vegada ens cobrisca el fred, no l'obscuritat.

Sant i senya

Mans alçades, amb la llum al fondo,
¿quina absència informe sosteniu?

Siluetes

entre cendres d'allò per vindre,
gardeu el tacte de la seua pell, l'or
fos del silenci cau go-
ta a gota, amb la pesadesa
lleu de l'aire, sobre un cos que
busca enfonsar, com una flor salvatge,
síl·labes-mar, vocables
bruts del fang de l'amor, la sola
i incomprendible música del cel.

Invocació a la poesia

*Hi ha dins denosaltres un xiquet que no només s'aborrona,
sinó que també plora i s'alegra.*

Giovanni Pascoli

Que el nom sencer romanga
fora de tu, com a gemecs que
es desintegren en la meua boca.
Que estos confins d'aloses que sufoque
en les vores de la meua veu, adobe
la sembra, el gra i la seua arrel i el llavi
et diga a penes com si visques
en l'al·lusió sense cos, sobre un prat
de sons aliens, floració de pell,
vent invisible en el meu interior,
aurora.

Amb llum pròpia

Fer que l'ull escolte l'invisible. Acompanyar el vol de la veu a través del silenci pel que ronda l'aire del trenc d'alba. Reconéixer el vertigen, la duració i el regne de la mort i afonar allí amb força les arrels del somni, el no lloc del cant, el matí.

L'edició del número 114 de
ELS PLECS DEL MAGNÀNIM,

Llocs

de Jenaro Talens,
s'ha estampat sobre paper Torreón,
tant l'interior com la sobrecoberta,
i usant tipografia Didot per al text.

S'acabà d'imprimir
el dia 28 de març de 2006,

a Sueca,

als tallers d'impremta
de Lluís Palacios

